

1. Клековкин А.Ю. Режиссёрский тренинг. *Методические указания для студентов по специальности «Режиссура драмы»*. Республиканський науково-методичний кабінет навчальних закладів мистецтва і культури Міністерства культури УРСР. Київ. 1987.
2. Клековкин А.Ю. Психотехника режиссёра. Київ. Київський державний інститут культури. 1987.
3. Кочнев В.І. Поняття сценічної заразливості, переконливості та чарівності у системі К.С. Станіславського. Питання психології. №5. 1991. С. 108-114.

*Сікалов Ігор Андрійович,
викладач кафедри режисури
Харківської державної академії культури*

СЦЕНІЧНИЙ ДИЗАЙН ЯК ЕЛЕМЕНТ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОГО РІШЕННЯ СУЧАСНИХ ШОУ

Сценічний дизайн – це процес відкриттів, виявлення найкращих та унікальних сценічних технологій у світі, які підтримують та доповнюють атмосферу шоу. Оригінальний дизайн сцени задає тон, посилює реакцію, покращує враження глядачів та дивує аудиторію ще до перегляду самого видовища. Тож, майбутнім режисерам шоу та арт-проектів за специфікою своєї професійної діяльності доведеться оволодіти системними поняттями та технологією створення дизайну шоу, що допоможуть їм створювати креативні, яскраві художньо-образні рішення свого задуму. У даному дослідженні ми пропонуємо розглянути оригінальні концепції сценічного дизайну сучасних шоу на прикладі міжнародного пісенного конкурсу Євробачення 2022 та церемонії вручення нагород BRIT Awards 2021. Як стверджує відомий український режисер О. Боднарчук, «...дизайн увірвався у всі сфери життя людини, повністю замінив живопис і звичайно ж, не пройшов повз режисури

шоу, що завжди враховує модні тенденції, технологічні інновації та є локомотивом у розвитку сценічного мистецтва» [1]. Отже, режисерам важливо розуміти, що дизайн насамперед – це оригінальна організація елементів, тому постановник шоу завжди працює у просторі сцени, організовуючи у ньому різні елементи, а саме, розробляє макет декорацій, створює мізансцени для артистів, періодично переміщує все це з місця на місце. Ці переміщення і розміщення сценічних елементів не можуть бути хаотичними. Режисер завжди повинен прагнути чіткої візуальної структури композиції, яка при цьому буде ще і оригінальна.

Також, дослідженням цієї проблеми займалася О. Попова, яка стверджує, що для сучасних шоу характерні процеси переосмислення, пошук та експерименти з новими інноваційними формами у прагненні створити унікальну атмосферу для активізації діалогу артиста з глядачем. Це зумовлює інтерес до жанрового та стильового розмаїття, максимальної образності всіх засобів сценічної виразності, в тому числі і сценічного дизайну, оскільки ідейно-художня цілісність видовища визначається органічним взаємозв'язком режисерського та художнього рівнів [3].

Приведемо приклад, нещодавньої презентації макету дизайну сцени міжнародного пісенного конкурсу «Євробачення–2022» у Турині. Дизайнеркою цього шоу стала художниця і сценограф Франческа Монтинаро, що створювала сцени для італійського фестивалю Сан-Ремо в 2013 і 2019 роках. Як ми могли бачити, концепція дизайну сцени пісенного конкурсу «Євробачення –2022» є «Сонце всередині». Художниця представила нам задум, який буде підпорядкований ідеї руху і світла кінетичного сонця. Для втілення режисерського задуму буде розроблена пересувна багатофункціональна сцена з візуальними ефектами, а саме: сценічна конструкція з якої постійно буде стікати вода, а весь простір перед сценою буде засаджаний в зелені. Каскад води, що обрамлятиме сцену, алегорично уособлюватиме море, яке оточує нас, як символ італійської культури. Дизайнерка під час презентації наголосила, що «<...> на художньо-образне рішення шоу її надихнув італійський характер.

Кінетичне сонце – це джерело захоплюючих рухів і світлових трюків, яке править сценою і втілює італійське відношення до життя: завжди бунтівне, творче, гостинне, пристрасне, інтуїтивне. Сцена в режисерсько-дизайнерському рішенні – це гостинний острів, де зустрічають кожного учасника, незалежно від того, звідки він приїжджає. Що стосується грін-руму, то він символізує італійський сад, де рослини переплітаються з променями світла, зависаючи між реальністю та ілюзією» [4].

Також можна стверджувати, що невід'ємною частиною сучасного дизайну шоу для художньо-образного рішення є використання екранів великих розмірів. Мультимедійний відеодизайн шоу надає сценічному оформленню додаткову глибину та динаміку, який здатний змінювати простір, підкреслюючи та доповнюючи сюжет того, що відбувається на сцені, сфокусувавши увагу глядача. Отже, унікальний відеографічний образ є найпопулярнішим сучасним рішенням у дизайні шоу. Це найскладніший різновид унікального контенту, який розробляється виключно на замовлення. Як правило, такий відеоконтент найдорожчий та енергозатратний, тому в ньому дизайнери та режисери не використовують звичайні кадри документального матеріалу. Найчастіше контент цього відеодизайну – це тривимірні (3D) ролики, які наповнені складними метафоричними образами.

Сьогодні можливості дизайну шоу ще не вичерпані і навіть не визначені повною мірою. Тому на думку С. Шумеги, в сфері теорії дизайну постійно ведуться дискусії про його природу, межі і методи, про характер його зв'язків з архітектурою та іншими видами художнього мистецтва [5]. Більш детальніше пропонуємо розглянути геометричні та архітектурні конструкції в дизайні шоу.

Як відомо, у 2021 році на церемонії вручення нагород BRIT Awards, яка проходила на Лондонській арені «O2», був розроблений абсолютно новий барвистий дизайн сцени. Авторкою концепції була відома сценографка нашого часу Ес Девлін. Сценічне оформлення складалося з композитних різнокольорових модулів, які були освітлені діодними стрічками, що створювали враження тривимірної декорації, яка розташовувалась за сценічним

подіумом. Також, концепція дизайну сцени поєднувала у собі архітектуру лабіринту, який відображає шлях, по якому довелося пройти багатьом, хто працює у творчій індустрії, щоб подолати проблеми, спричинені пандемією минулого року. У дизайні сцени був використаний трендовий ультроокислотний відтінок – «Yinka». Усі кольори веселки символізували послання надії у ці важкі часи. У зв'язку з поширенням соцмереж та смартфонів, Ес Девлін наголошує, що одним із завдань сценографа стає розробка дизайну сцени таким чином, щоб світлини глядачів з будь-якого місця в залі, були вражаючими і придатними для постингу у соцмережах [2].

Як підсумок зазначимо, що функція сценографа є відтворення атмосфери та будівництва простору, який повинен розповідати історії та викликати певні почуття. Кожного разу, коли дизайнер формує художнє рішення він повинен пропонувати унікальний ключ читання образу, будувати своє бачення світу і занурювати співрозмовника-глядача в іншу реальність. Розвиток дизайну шоу стає все більш експериментальним завдяки величезному виразному потенціалу сценічного мистецтва та доступними інноваційними методами. Зазначимо, що розробка та втілення сценічного дизайну шоу є складною та багатовекторною працею, а аналіз та вивчення провідного досвіду у цій сфері допоможе майбутнім режисерам набути професійних навичок у формуванні та втіленні художньо-образних рішень. Проте, висвітлення даного питання не вичерпує себе цими тезами і потребує подальших наукових розвідок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Боднарчук О. Как создать грандиозное шоу. *Киев: ТАК видавництво*, 2020. 360 с.
2. Es Devlin. URL: <https://esdevlin.com/information> (дата звернення: 09.04.2022).
3. Попова О. В. «Сценічний дизайн як об'єкт наукового дослідження» *Publishing House "Baltija Publishing"* 2022. С.166-170.
4. Монтинаро, Франческа. «Des lieux émotionnels». *Театральные этюды 2* (2012): 133-135.

5. Шумега С.С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єра: *Навчальний посібник*. Київ : Центр навчальної літератури. 2004. 300 с.

Шапо Лариса Іванівна,
*викладач-методист комунального закладу
«Лозівський фаховий вищий коледж мистецтв»
Харківської обласної ради*

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СЦЕНІЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Однією з основоположних проблем сучасної фахової професійної освіти зі спеціальності «Сценічне мистецтво» – є формування фундаментальних компетентностей майбутнього конкурентно-спроможного фахівця у сфері дозвілля, творчої особистості, здатної креативно застосовувати знання, уміння і навички теоретично-практичної підготовки і свій робочий потенціал у практичній діяльності організатора театралізованих свят і обрядів, здатного до здійснення оригінального задуму новітніх мистецьких проєктів, театралізованих заходів високого художнього рівня різножанрового формату в культурно-мистецькому просторі; спроможного здійснити постановку сучасного заходу та втілити в ньому власні мистецькі ініціативи; популяризувати здобутки аматорського національного театрального мистецтва та формування спеціалістів-керівників аматорського театрального колективу; адаптуватися в реальних життєвих ситуаціях та виконувати вимоги суспільства що до оновлення знань у професійній сфері; пристосовуватися до швидкоплинних процесів інновацій та технічних впроваджень і структуризації нових жанрів сценічного мистецтва, модернізації сценічного простору.